

Den løbske Sporvogn På Trøjborg

Sporvogn nr. 13 på Dalgas avenue i 1904

Lørdag den 13. november 1915

Beretningen om den løbske sporvogn på Trøjborg.

Hændelsen fandt sted lørdag den 13. november 1915. Vognstyrer Peter Rahbek havde tjeneste den pågældende dag og det blev en dag, han ikke glemte lige med det samme.

Peter Rahbek kørte med sporvogn nr. 13, og da han kom til endestationen på Trøjborgvej rangerede han, så der var klar til afgang. Han så på sit ur og tænkte: "Jeg kan lige nå at smutte ind til købmanden og købe lidt skrå inden afgang. I farten glemte han igen at sætte stopklodsen foran hjulet. Da han kom ud fra købmanden, så han til til sin skræk, at sporvognen lige så stille kørte ned ad Trøjborgvej. Vognen fik mere og mere fart på, så det var ikke muligt at løbe sporvognen op og få den standset.

Sporvognen susede nu med høj hastighed ned ad Trøjborgvej og kom rundt i svinget ved Skovvejen uden at vælte og forsatte med endnu større fart ned ad Skovvejen.

På Østbanetorvet afgik en anden sporvogn mod Trøjborgvej, og da den var ud for den gamle studestald, så vognstyren den løbske vogn komme lige imod ham. Han sprang af sporvognen og råbte til den enlige passagerer, at han skulle skynde sig at komme ud men det nåede vedkommende ikke. De to vogne ramlede sammen med stor kraft og den løbske sporvogn blev afsporet og skinnerne blev revet op.

Passageren, der var den eneste tilskadekomne, fik nogle store knubs og skrammer og blev efter uheldet

kørt hjem i bil.

I den løbske sporvogn sad en ung mand, der opdagede faren og sprang af før farten blev for stor. Hvordan kunne det ske, at sporvognen løb løbsk. Godt nok havde Rahbek glemt stopklodsen, men den var jo bremsset. Det viste sig, at det var en dreng, der havde sneget sig op på perronen og løsnet bremsen. Da vognen til stor forskrækkelse for drengen begyndte at køre, og da han panikslagen ikke kunne stoppe sporvognen, sprang han af og løb sin vej.

1915 var et hårdt år for vognstyrer Peter Rahbek. Han mistede sin kone, der først i januar døde af tuberkulose i en alder af 32 år, og stod nu stod alene med 6 børn. Det var svært at få det hele til at hænge sammen med børnepasning og jobbet som vognstyrer, og Peter Rahbek var måske det, som vi i dag kalder udbrændt Sygdomme i familien gjorde det heller ikke nemmere. For at kunne klare sit job, fik Peter Rahbek børnene fordelt hos familien, og så ramte uheldet ham, da hans sporvogn løb løbsk.

Da Bestyrelsen for Århus Elektriske Sporvejsselskabet fandt vognstyrer Rahbek skyldig i, at sporvognen løb løbsk og tørnede i mod en modkørende vogn, blev han idømt en straf af 3 måneders suspension uden løn. Ligeledes blev han stillet i udsigt, at han ville blive afskediget.

Ifølge direktørens indberetning og forhørene i sagen indeholdt instruksens ikke noget direkte forbud mod, at forlade vognen ved endestationen, men da kørslen skal forsættes, så snart der var rangeret,

er det i virkeligheden en forudsætning at bremseklodsen fjernes, hvilket Rahbek havde gjort, før han forlod vognen for at købe skrå. Af indberetningen fremgår det endvidere, at Rahbek et par uge forvejen havde fået en irettesættelse, fordi han lod børn være sig behjælpelig med rangeringen på den stejle bakke, og at han tidligere har været suspenderet for uforvarlig kørsel.

Under hensyntagen til vognstyrens langvarige sygdom og store børneflokk, indstillede direktøren til bestyrelsen, at han ikke blev afskediget, men kun suspenderet i 3 måneder, og det har bestyrelsen altså sluttet sig til.

Det kan jo ikke siges, at være en overdreven straf, når man tager i betragtning, at der kunne være sket en stor ulykke; men af hensyn til publikums sikkerhed måtte der statueres et eksempel. Det har sikkert været tilstrækkeligt afskrækkende, samtidig med, at der blev taget forholdsvis lempeligt på en familiefader, som i forvejen har en del at kæmpe med.

Århus Stiftstidende. Skrev søndag den 21. november 1915. I et forsvar for Peter Rahbek. "Det er med tilfredshed, vi ser at man ikke har ønsket Rahbek afskediget. Det sporvogns kørende publikum som vi her præsenterer, Rahbeks billede vil i genkende ham som en flink og hensynsfuld funktionær.

Selskabet har han tjent siden det blev oprettet for 12 år siden.

De tre måneders suspension var for ham ingen blid straf. At miste sin stilling i tre måneder var hårdt for en mand med 6 moderløse børn i sit hjem, og som i forvejen var sat økonomisk meget tilbage ved lange

tiders sygdom i familien. Vi er ikke blinde for, at Rahbek har begået en pligtforsømmelse, og vi kan også til en hvis grad forstå, at Selskabet har ment, at der burde statueres et eksempel over for dets andre funktionærer og til beroligelse for det kørende publikum. -udtaler direktør J.P. Schmith og forsætter.

Men vi tror nu, at publikum ser mindre blodtørstigt end praktisk på tingene. Da sporvognene f. eks. for et års tid siden gang på gang hoppede af sporet ved Skt. Pauls kirke og truede med ulykker, fordi skinnerne ikke blev fornyede, var der jo dog ingen som krævede selskabets direktør afskediget eller suspenderet i 3 måneder.

Man forlangte kun, at der blev lagt nogle nye og bedre skinner.

Og nu når selskabets bestyrelse til beroligelse for publikum har suspenderet en pligtforsømmende vognstyre i 3 måneder, så føler dette publikum sig dog næppe helt beroliget heraf. Anderledes ville det have været dersom man samtidig havde meddelt, at selskabet snarest ville træffe forholdsregler til at forhindre ulykker af lignende art ved at fjerne endestations stoppestedet fra det nuværende, farlige sted på toppen af den stejle Trøjborgvej og føre det ind i Aldersrovej.

Faren for at borgerne skulle løbe deres vej fra Vognstyrerne var da ikke til stede - selv om disse skulle

føle trang til at hente skrå eller af andre mere tvingende grunde skulle være nødt til at forlade deres vogn et øjeblik.

Vi ser ikke bedre, end at en sådan reform meget snart bør indføres.

Med vognstyrer Rahbeks 3 måneders suspension er kun den ene side af denne sag løst. Og næppe den mest påkrævede.

Vi ved at Peter Rahbek var en meget afholdt mand blandt hans vognstyrer kollegaer hos Århus Elektriske Sporvej.”

Det er Peter Rahbek til venstre og Søren Christensen til højre. De er fotograferet på Remisen på Dalgas Avenue.

Foto: Ukendt

Han var meget god ven med den nok meste kendte Vognstyrer i Århus Søren Christensen (Tykke Søren) de begyndte og stoppede samtidig holdt samme i 42 år ved Sporvejene. Deres venskab fortsatte efter de var gået på pension.

Peter Rahbek og hans god ven Søren Christensen (Tykke Søren) var de to første som havde 40 års jubilæum hos Sporvejene i 1944. Her ses de to uden for Århus Rådhuset på deres jubilæumsdag med et sølvbæger med byvåben på.

Det er Peter Rahbek til venstre og Søren Christensen til højre.

Foto: Ukendt

Efter Peter Rahbek stoppede som vognstyrer genoptog han sit gamle håndværk som skomager og Arbejde hos Skomager Østergaard i Banegårdsgade. Peter døde den 6. maj 1951, efter kort tids sygdom.

På billedet ses endestationen på Hjørnet af Trøjborgvej og Tordenskjoldsgade.

Foto: Ukendt

Mange tal er forbundet med overtro.

Men 13-tallet er uden sammenligning det tal, som er omgærdet med mest negativ overtro.

Uheldsdatoen var den 13. november 1915 og sporvognen var nr. 13.

Kilde: små notitser fra Århus Stiftstidende og Jyllandsposten og Peter Rahbeks familie, sammensat med egen tekst.

Billederne har ingen forbindelse med den løbske sporvogn at gøre.

Denne beretning er skrevet for sporvejsdrift.dk af John E. Nielsen

Enhver form for kopiering af denne beretning tekst og billeder, må kun bringes efter forudgående aftale og med tydelig kildeangivelse.

I henhold til Loven om Ophavsretten/Copyright. ©

Forsiden billedet er fra Dalgas Avenue i 1904, hvor der er uddannelse af personale til Vognstyrer.

Foto: Edvard Monsrud.